

Arviointi, OH3

Sirpa Eskelä-Haapanen
 Syksy 2015–kevät 2016
 1.9.2015

Rekisteriote tulee näyttää sekä KK- että KM -tutkintoon ennen opetusharjoittelun alkamista. **Jo alkaneen OH3 osalta on toimittava siten kuin ehditään => harjoittelijat tilatkaa ote heti.** Tulen Ala-Norssin ala-aulaan päivystämään ti 15.9. klo 11-12 ja ma 21.9., jolloin minulle voi tulla näyttämään otteen. Muulloin voi tulla huoneeseeni Vivecaan/Ruusupuistoon.

Ote ei saa olla 6 kuukautta vanhempi. Rikostaustaote lähetetään tilaajan väestörekisterissä voimassa olevaan osoitteeseen.

Lisätietoa

<http://www.oikeusrekisterikeskus.fi/fi/index/rekisterit/rikosrekisteri/yksityisenhenkilotiedonsaanti/oikeus/rikostaustaote.html>

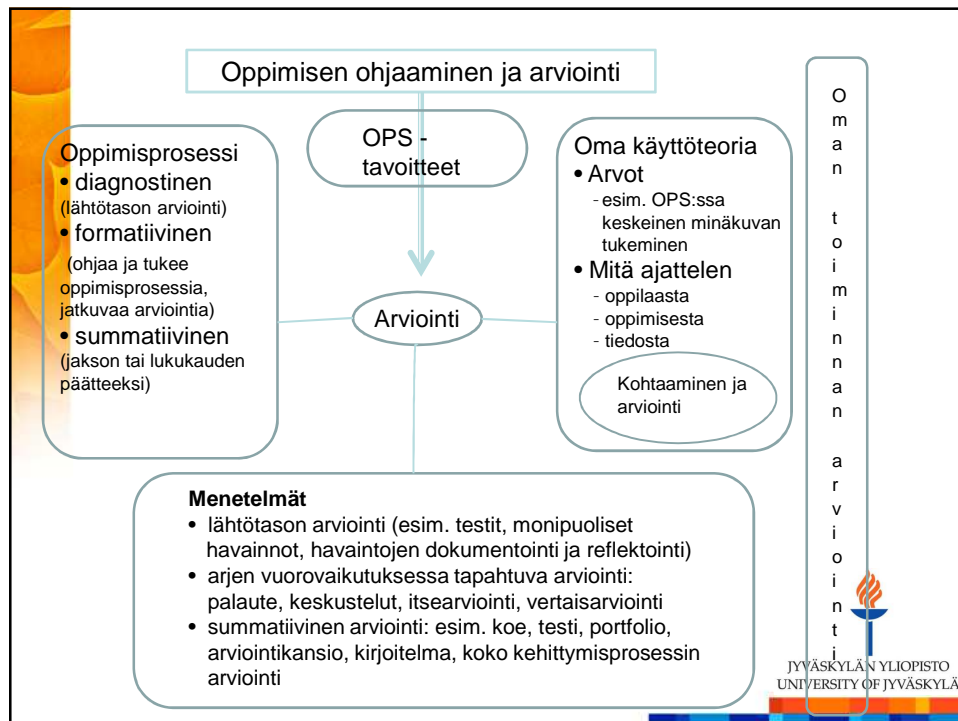
Rikosrekisteriotteita tarkistetaan keskitetysti Ruusuiston ala-aulassa seuraavina aikoina, jolloin tiedekunnan amanuenssit päivystävät

- ma 12.10. klo 9-15
- ma 26.10. klo 9-15
- ma 4.4. klo 9-15
- ma 18.4. klo 9-15

Orientointi arvioinnin olemukseen

- Alkuun lyhyt porina arvioinnin olemuksesta. Menkää 3–4 harjoittelijan ryhmiin. Varataan tähän aikaa 5 min.
 - Mitä sinulle tulee mieleen sanasta arviointi ensimmäisenä? Herättääkö se enemmän positiivisia vai negatiivisia mielikuvia?
 - Onko sinulla jokin kouluarviointiin liittyvä muisto, jonka voisit jakaa.
 - Huolehtikaa ryhmässänne jokaiselle puheenvuoro.

Arviointi oppimisen ja opetuksen prosesseissa

- ▣ Arviointi on mukana kaikissa oppimisen ja opettamisen vaiheissa.
- ▣ Arviointi on suunnittelun perusta ja antaa toteutukselle reunaehdot.
- ▣ OH3:ssa arvioinnin toteuttamista harjoitellaan ja sitä tarkastellaan ilmiönä
- ▣ Arviointia voidaan lähestyä esim. OPS:n tavoitteiden, oppimisprosessin, arviointimenetelmien ja opettajan oman käyttöteorian näkökulmasta.
- ▣ Arvioinnin tärkein tehtävä on oppimisen ja opettamisen tukeminen ja edistäminen (oppilaan minäkuva positiivisesti tukeva merkitys)

Tällä luennolla

- ▣ Oppimisprosessin aikana tapahtuva oppilaan oppimista ja kasvua tukeva arviointi, erityisesti autenttinen arviointi osana opetus- ja oppimisprosessia koulun arjessa.
- ▣ Vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi – palaute ja sen kokeminen
- ▣ Itsearviointi – kokemuksia vuorovaikutuksessa tapahtuvasta itsearvioinnista
- ▣ Sosiaalinen palaute
- ▣ Arviointikriteereiden muotoilu tavoitteiden pohjalta: tavoitteet OPS:sta, oppimistapahtuman ja opittavan aineksen perusteella tavoitteiden tarkentaminen (luokan erityistarpeet), arviointikriteereiden muotoilu näiden pohjalta mahdollisimman konkreettisesti → ”Opetan sitä, mitä arvioin ja arvioin sitä, mitä opetan.”

Oppilaan kasvua tukeva arviointi

Luennon perustana ja tutustumisvinkiksi:

Törmä, E. 2011. Tutkivana opettajana arvioinnin olemusta etsimässä. Kertomus oppilaan kasvua tukevan arvioinnin kehittämisestä yksilöllisenä ja yhteistoiminnallisena prosessina. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.

Oppilaan kasvua tukeva arviointi – jatkuva haaste

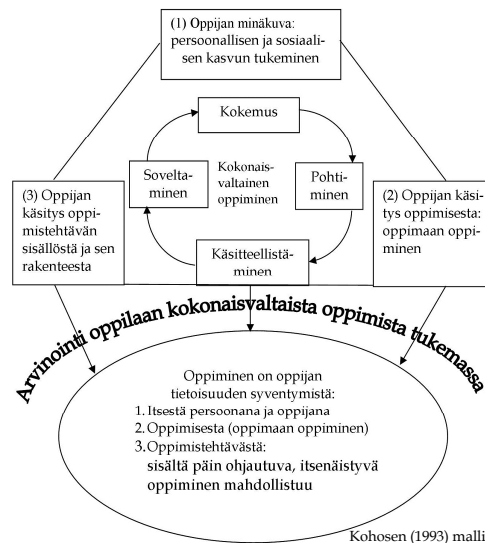
- Oppilaiden yksilöllinen tukeminen arvioinnin avulla asettaa opettajan kasvatus- ja opetustyön usein koetukselle.
- Miten voin tukea luokkani yli 20 erilaisen oppilaan kasvua ja kehitystä parhaalla mahdollisella tavalla?
- Haasteena arvioinnissa on myös se, miten oppilaani voisivat itse olla aktiivisia arvioija, eikä vain passiivisia arviointipalautteen vastaanottaja.
- Vrt. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 → oppilaan aktiivinen rooli opetuksen suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa → osallisuuden kokemus

Vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi ja oppilaan kokonaisvaltainen oppiminen

- Oppilaan kasvua tukevalla arvioinnilla tarkoitetaan oppilaan minäkäsitystä ja itsetuntoa tukevaa arviointia.
- Minäkuva eli minäkäsitys* vastaa kysymykseen siitä, millainen minä olen. Se on käsitys omasta itsestä ja suhteesta ympäröivään maailmaan. Minäkuva kehittyy ja muuttuu koko elämän ajan, kun ihminen saa vuorovaikutuksessa muilta ihmisiltä palautetta omasta persoonastaan ja toiminnastaan.
- Itsetunto eli omanarvontunne* kertoo siitä, millä tavoin ihminen itse arvostaa itseään. Se on oman itsensä hyväksymistä ja omiin mahdollisuuksiin uskomista. Itsetunto voi olla myös tilannesidonnaista. Hyvän itsetunnon tunnusmerkkejä ovat totuudenmukainen minäkuva, jolloin ihminen tietää omat vahvuutensa, mutta kykenee samaan aikaan tunnistamaan myös omia heikkouksiaan.
- Tällöin keskeistä on *vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi*, sillä oppilaan minäkäsitys kehittyy vuorovaikutuksessa tärkeiden lähihenkilöiden kanssa.

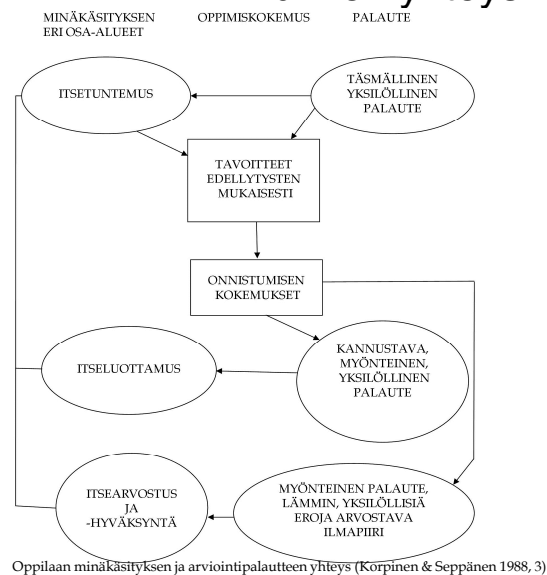
Arviointi oppilaan kokonaisvaltaista oppimista tukemassa

Arviointipalautteen merkitys

- Oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutus pääroolissa.
- Annettu palaute ei rajoitu pelkästään varsinaiseen opetustapahtumaan (oppiminen, kasvatus), vaan on läsnä koulun arjessa jatkuvana → minäkäsityksen muovautuminen
- Arvioiva palaute ja keskustelu, arviointikeskustelut, itsearviointi,
- lisäksi erilaiset testiarvosanat ja todistukset (pysyvä ja näkyvä dokumentti)

Arviointipalautteen ja oppilaan minäkäsityksen välinen yhteys

Opskelijoilta nousseita ajatuksia OH3:n arviointisisällöiksi

- Miten voisin itse tiedostaa arviointitoimintaani tai palautteeni antamista?
- Miten toimin arviointia sisältävissä tilanteissa?
- Osa arviointiin liittyvästä toiminnastani on varmasti intuitiivistakin.
- Palautteesta tiedetään: positiivinen, rakentava ja negatiivinen palaute
- Ja se, että on yleistä ja spesifiä palautetta – Sen tiedostaminen kiinnostaa, miten palaute olisi spesifiä.

Tuntitilanteessa annettu palaute

- Mahdollisuus tukea oppilaan tavoitteenasettelua, minäkäsitystä ja arviointitaitoa
- Voi olla hyvinkin lyhyt kommentti opettajan taholta
- Esimerkkejä: **Korkeamman tason ajattelua kehittävä** palaute: esim. korkeamman tason kysymykset, joiden avulla on tarkoitus tukea oppilaan omaa ajattelua ja auttaa oppilasta oman ajattelunsa ja mahdollisten vihjeiden avulla ratkaisemaan tehtävä tai ongelma
- **Spesifi kiitos**: "Kirjoitelmassasi on hienoja sanavalintoja, kuten..."
- **Kannustava** palaute: "Osaat varmasti. Ei tämä ole vaikeata ollenkaan."
- **Hyväksyvä** palaute: "Niin. Kyllä. Joo-o"
- **Hylkäävä** palaute: "Ei onnistunut tällä kertaa"
- Opettaja toistaa oppilaan vastauksen
- Opettaja kääntyy muiden puoleen
- Moite
- Ei palautetta ollenkaan

Esimerkkejä tunti-ilanteessa annetusta palautteesta

- Opettajan odotukset ovat palautetta oppilaalle.
- Odotukset ovat yhteydessä oppilaan itse itselleen asettamiin tavoitteisiin, yrittämishaluun ja tätä kautta tärkeisiin onnistumisen kokemuksiin.
- Opettaja ilmaisee tutkimusten mukaan myönteisiä, korkeita odotuksia esim. seuraavin tavoin:
 - Opettaja osoittaa henkilökohtaista hyväksyntää hymyilemällä, nyökkäämällä hyväksyvästi, kumartumalla oppilaiden puoleen ja koskettamalla heitä (huomioi oppilaiden tapa suhtautua kosketukseen) sekä
 - Antamalla oppilaille tilaisuuksia ja aikaa vastata kaikessa rauhassa kysymyksiin ja tutkia ongelmia

Erilaiset oppilaat ja arviointipalautteen kokeminen

- Alakouluikäiset oppilaat kokevat opettajan lyhyenkin palautteen tai keskustelun hyvin tärkeäksi.
- Toiset kaipaavat enemmän kannustusta. Toisille taas riittää lyhyt tieto siitä, että tehtävät ovat oikein ja he jaksavat tämän tiedon varassa työskennellä eteenpäin.
- Monta kertaa oppilaalle riittää myös opettajan nonverbaalinen viesti: hymy, nyökkäys, katsekontakti tai kosketus
- Vrt. erilaiset orientaatiot.

- Meidän tulisi opettajina tiedostaa oman sanomisemme sisällön tärkeys ja merkitys oppilaan kannalta niin, että arviointi ei olisi vain "jotakin sanomista".
- Kiitos, kehuminen, kannustus, hyväksyminen, rohkaisu ja tunnustus ovat monta kertaa oppilaille tärkeitä.
- Samalla meidän tulisi kiinnittää huomiota lyhyenkin arviointipalautteen informatiiviseen sisältöön.
- Sisällöllisesti laadukas arviointipalaute antaa tietoa myös oppilaan vastauksen laadusta. Oppilaan tulisi voida laajentaa vastaustaan palautteen avulla.
- Tässä ovat tukena esimerkiksi opettajan antamat vihjeet tai vastausvaihtoehdot.
- Spesifi kiitos muistetaan.
- **Keksikää parin kanssa jokin esimerkki tästä!**

- Mikäli haluamme toteuttaa opetuksen aikana laajempaa ja yksityiskohtaisempaa arviointia, johon oppilas osallistuu aktiivisena arvioijana, vaatii tämä meiltä opettajina *tietoisia ja tavoitteellisia* opetusjärjestelyjä niin, että voimme keskustella yhdessä oppilaan kanssa tai ryhmässä useampien oppilaiden kanssa.
- Kiinnitä siis huomio vuorovaikutuksen määrään ja laatuun luokassasi.

Erilaiset oppilaat ja arvioinnin kokeminen (2)

- Erilaiset oppilaat kokevat arvioinnin eri tavoin. Oppilaan ikä, sukupuoli, luonteenpiirteet, koulumenestys, aikaisemmat kokemukset arvioinnista ja minäkäsitys ovat yhteydessä arvioinnin kokemiseen
- **Oppilaantuntemus** on pohja arvioinnille. Tee havaintoja – pohdi – reflektoi!
- Oppilaat tiedostavat, muistavat ja hyväksyvät myönteisen palautteen yleensä paremmin kuin kielteisen palautteen.
- Myönteinen palaute kohottaa itsetuntoa. Myönteisen palautteen kokemisessa on myös eroja, mutta ne ovat yleensä yhteydessä minäkäsitykseen

- Jos oppilaan itsetunto on heikko, saattaa kielteinen arviointi huonontaa suoritusta
- Meidän tulisikin opettajina kiinnittää erityistä huomiota heikkoihin ja alisuoriutuviin oppilaisiin ja tukea heitä.
- Samaan aikaan meidän tulee kuitenkin huomata kaikkia luokan oppilaita.
- Myös koulumenestykseltään hyvät oppilaat tarvitsevat myönteistä kannustusta ja kiitosta.
- Kaikki oppilaat kokevat kiitoksen ansaittua yleensä silloin, kun se yhdistyy oppilaan haasteelliseksi kokemaan tehtävään.

Arvioinnin kohteena:

- 1) Oppiminen (opinnoissa edistyminen, osaamisen tason arviointi suhteessa tavoitteisiin sekä palautteen antaminen näistä itsenäisesti ja vertaisten kanssa)
- 2) Työskentely (työskentelytaitojen kehittäminen, itsenäinen ja vertaisten kanssa työskentely, taito suunnitella, toteuttaa ja arvioida työskentelyään, taito toimia vastuullisesti, parhaansa yrittäen ja vuorovaikutukseen kykeneminen)
 - sisältyy kaikkeen koulun toimintaan, myös osana oppiaineiden arviointia
- 3) Käyttäytyminen (muiden ihmisten ja ympäristön huomiointi, yhteiset toimintatavat, säännöt, tilannetietoisuus ja hyvät tavat vuorovaikutuksessa)

Tutkimus: Temperamentti vääristää kouluarvosanoja

- Keltikangas-Järvinen, M.-L. & Mullola, S. 2014. Maailman paras koulu? Kymppin tytöt ja seiskan pojat – luonnonlakiko?
- Miten seiskan pojat voivat pärjätä elämässään paremmin kuin kymppin tytöt?
- Koulu palkitsee kymppin tyttöjä kouluun sopivasta käytöksestä enemmän kuin poikia.
- Temperamenttiin kuuluvat esimerkiksi sellaiset kouluympäristössä ilmenevät piirteet kuin varautuneisuus, intensiivisyys, rauhallisuus, kiihtymyksen taso, järjestelmällisyys tai tapa osoittaa emootioita.

Oppilaiden erilaiset toimintatyylit merkittävässä asemassa

- Tutkimuksesta kävi ilmi, että tällä hetkellä oppilaiden toimintatyylit vaikuttaa eri oppiaineissa jopa yli 30 % arvosanasta.
- Erityisesti temperamentin vaikutukset arvosanoihin nousee merkittäviksi verratessa oppilaita toisiinsa.
- Vain puolet oppilaiden välisistä eroista arvosanoissa selittyy osaamiserolla ja loput oppilaiden erilaisilla toimintatyyleillä.
- Merkittävä ja vaikeasti selitettävä tulos on se, että kun temperamenttipiirteet ovat yhteiskunnallisestikin arvostettuja, kuten hyväntuulisuus, joustavuus, mukautuvuus, sopeutuvuus, niin näistä piirteistä hyötävät arvosanoissaan enemmän tytöt kuin pojat. Vastaavasti kun siirrytään näiden piirteiden vastapareihin, niin piirteistä on suurempi haitta pojille kuin tytöille.
- Jo ennestään on tiedetty, että koulumenestys ennustaa yllättävän vähän tulevaisuuden menestystä ja esimerkiksi uravalintoja. Yksi selittävä tekijä on, että osaa ns. kymppin tytöistä on koulussa palkittu liikaa kouluun sopivasta käytöksestä osaamisen kustannuksella. Tämän jälkeen työelämässä ei selvitä, koska ei ole totuttu ponnistelemaan ja venymään hyvän tuloksen eteen. Positiivinen vinouma pätee erityisesti tyttöihin.
- → **uusia työkaluja arviointiin!**

Tytöt ja pojat arvioinnin kokijoina (1)

- Jo 1970–1980-luvuilla tehdyt opetustapahtumatutkimukset herättivät huomaamaan, että poikien ja tyttöjen rooli luokan vuorovaikutuksessa on erilainen ja että heidän palautteen kokemisessaan on eroja.
- Arvioimme tyttöjä ja poikia monta kertaa eri tavoin, koska odotamme heidän käyttäytyvän tietynlaisen ”oppilaan roolin” mukaisesti. Ajattelemme oppilaan kuuluvan sellaisten asioiden, kuin että oppilas kuuntelee, katselee, istuu hiljaa, laskee, kirjoittaa ja juttelee vain vähän muiden oppilaiden kanssa.
- Tätä ajattelua vasten 1970–1980-luvuilla tehdyissä suomalaisissa (Leiwo, Kuusinen, Nykänen & Pöyhönen, 1987) ja amerikkalaisissa opetustapahtumatutkimuksissa (Brophy & Good 1970; Bank, Biddle & Good 1980) todettiin, että pojat ovat luokahuoneessa enemmän esillä kuin tytöt. Samalla myös vuorovaikutuksessa tapahtuva arviointi on erilaista.

Tytöt ja pojat arvioinnin kokijoina (2)

- Brophy ja Good totesivat omissa tutkimuksissaan, että pojat saavat opettajalta enemmän sekä kielteistä että myönteistä palautetta. Heidän mukaansa pojat saavat enemmän kritiikkiä, koska pojat rikkovat useammin luokan sääntöjä kuin tytöt. (Brophy & Good 1974, 229.)
- Myös Irvinen (1985) tutkimus paljasti, että opettajalla on tyttöjen kanssa merkittävästi vähemmän vuorovaikutusta kuin poikien kanssa. Tutkimuksessa tytöt saivat vähemmän kiitosta, vähemmän neutraalia palautetta, vähemmän kielteistä palautetta käyttäytymisestä ja vähemmän laadullista palautetta. Pojat saivat Irvinen tutkimuksissa kaikkea palautetta enemmän kuin tytöt. (Irvine 1985, 342.)
- Myös tyttöjen ja poikien arviointipalautteen kokemisessa todettiin olevan eroja. Esimerkiksi Brophyn (1981) tutkimuksessa opettajan antama kiitos ei vahvistanut eikä rohkaissut tyttöjä siinä määrin kuin poikia.
- Tytöt yhdistivät menestymisensä ulkoisiin tekijöihin – kuten kykyyn noudattaa ohjeita – mieluummin kuin omiin sisäisiin kykyihinsä. Epäonnistumisen tytöt yhdistivät kykyjensä puuttumiseen. Ja päinvastoin kuin poikiin, kritiikki vaikutti tyttöihin kielteisesti. Tästä syystä tytöillä ei ollut poikiin verrattuna niin myönteisiä odotuksia itseään kohtaan eikä yhtä myönteistä minäkäsitystä. (Brophy 1981, 24.)

Tytöt ja pojat arvioinnin kokijoina (3)

- Maarit Lindroos (1997) esittää 1990-luvun loppupuolella samansuuntaisia tutkimustuloksia suomalaisesta luokkahuoneesta väitöskirjassaan "Opetusdiskurssiin piirretty viiva". Lindroosin tutkimuksessa pojat ovat edelleen kielen keskiössä, kun opettaja on nainen.
- Tutkimuksen määrällisen tarkastelun perusteella pojat vastasivat kysymyksiin tyttöjä enemmän ja opettajat antoivat pojille vastausvuoron tyttöjä useammin. Opettajat kiinnostivat myös enemmän huomiota poikien kuin tyttöjen toimintaan ja kontrolloivat sekä käskivät poikia enemmän kuin tyttöjä. (Lindroos 1997, 78.)
- Lindroosin tutkimuksessa opettajat antoivat siis tytöille ja pojille palautetta eri tavoin ja erilaisista asioista. Määrällisesti tytöt saivat vähemmän palautetta kuin pojat ja heitä arvioitiin myös vähemmän kuin poikia.

Tytöt ja pojat arvioinnin kokijoina (4)

- Kun tavoitteena on molempien sukupuolten tasa-arvo, meidän on opettajina tärkeä tiedostaa oma suhtautumisemme tyttöihin ja poikiin. Varmasti olemme kiinnittäneetkin asiaan huomiota. Korpisen (1993, 22) mukaan pojat olivat 1980-luvulla erittäin merkittävästi tyytyväisempiä itseensä kuin tytöt, mutta tällä hetkellä erot ovat pieniä ja tyttöjen itsearvostus on voimakkaasti kasvanut. Enemminkin huolenaiheena on nykyään se, miten poikien kyvyt ja kiinnostuksenkohteet voisi ottaa paremmin huomioon opiskelussa.
- Lindroosin tutkimuksessa opettajat arvioivat tyttöjä ja poikia eri tavoin myös tunteisiin vaikuttavalla palautteella.
- Opettaja esimerkiksi vitsaili poikien kanssa useammin kuin tyttöjen. Lindroosin mukaan emotionaaliset palautteet ja humoripalautteet voidaan tulkita läheisyydeksi ja hyväksynnäksi. Mielenkiintoista oli myös se, että opettaja viittasi juuri pojan vastaukseen muussa kuin toistomielessä. Näin opettaja nosti pojan vastauksen merkitykselliseksi tunnin rakennuksessa. (Lindroos 1997, 84–86.)

Esimerkkejä arviointipalautteen kokemisesta (1)

Itsetunnon ja/tai oppimiselle tukea kaipaavien oppilaiden kokemuksia palautteesta

- Oppilaamme, jotka kaipaavat tulkintamme mukaan tukea oppimiselleen ja/tai itsetunnon, kertovat myös itse kokevansa opettajan antaman kiitoksen ja kannustuksen tärkeäksi. Näin on sekä Eilan (Ei) ensimmäisen, Jyrkin (Jy) toisen että Leenan (L) kuudennen luokan oppilaiden kohdalla.
 - *Jos ei sano mitään, niin tuntuis aika surulliselta*, kuvasi itsetunnon tukea kaipaava ensimmäisen luokan oppilas kokemustaan tilanteesta, jossa opettaja ei antaisi mitään palautetta. Hän koki opettajan kannustuksen tärkeänä, samoin onnistumisen omasta mielestään vaikeissa laskuissa.
- **Toisen luokan** oppilaat, jotka kaipaavat opettajan tulkinnan mukaan itsetunnon tukea, kokevat selkeän eron siinä, onko opettajan palaute hyväksyvä ”joo”, kannustava ”hyvä” tai kiittävä ”hienosti”.
 - *On merkitystä! On eroa!*, huudahtavat tai painottavat oppilaat, kun kysyn, onko heille merkitystä tai eroa sillä, mitä palautetta he näistä kolmesta saavat. *”On kivaa, kun sanoo, että ihan hyvin on menny, tulee hyvä mieli.”*, *”Joo ei tunnu hyvältä tai silloin ei oo menny oikein toisinaan.”* Jos opettaja ei sano mitään, *aika pahalta tuntuu sitten*. Kaikki oppilaat toivoivatkin opettajan sanovan heille ees jotain. Oppilaiden yhteinen kokemus kuitenkin on, että opettaja huomaa heidät ja antaa heille palautetta.

Esimerkkejä arviointipalautteen kokemisesta (2)

- Kuudesluokkalainen** oppilas, jolla on opettajan tulkinnan mukaan taipumus aliarvioida itseään, kertoo opettajan kannustuksen motivoivan häntä yrittämään. *"No kai se niin ku enemmän antaa yrittää silleen."* Jos opettaja ei kannustaisi tai huomaisi, tuntuisi oppilaasta seuraavalta: *"No sitten on semmonen tyhjänpanttina olo, että en mä kumminkaan ossaa, kun se opettaja ei ees ajattele, että osaanko vai enkö."*

Toisen itsetunnonlleen tukea kaipaava kuudesluokkalainen kuvailee kannustuksen merkitystä itselleen seuraavasti: *"Se kyllä tosiaan tekkee sillain, että minä kyllä oon jottain, että minä ossaan."* Jos opettaja ei huomaisi tätä oppilasta tunteilanteessa, hänestä tuntuisi, *"että eikö näitä minun töitä, että onko minä niin huono, että näitä ei ees kannata kattoo. Tai eikö näitä huomata?"*

- Tulkitsen itsetunnonlleen tukea kaipaavien oppilaiden kokemuksissa näkyvän sen, miten itsearvostuksen heikkeneminen synnyttää jännitteen ja ristiriidan, joka heijastuu heidän yrittämiseensä. Kysymys "Onko minusta mihinkään?" on myös Rauste von Wright ym. (2003, 48) mukaan omiaan sitomaan vahvasti rajoittunutta tiedon käsittelykapasiteettiamme.

Oppilas, joka on joutunut kärsimään osaamattomuuden tunteesta oppimisvaikeuksiansa takia, kuvailee kannustuksen merkitystä itselleen seuraavasti: *"No mun mielestä se on tärkeätä, kun mä oon semmonen, että kun mä aika paljon sanon semmosta, että mä en osaa mitään. Mutta kyllä mä yritän tosi paljon. Mutta joskus se tuntuu silleen, että se on ihan turhaa, mitä yrittää. Mutta, kun kannustaa, niin sitten musta tuntuu, että kyllä mä ossaan sen."*

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Esimerkkejä arviointipalautteen kokemisesta (3)

Myönteisen minäkäsityksen oppilaiden kokemuksia palautteesta

- Myönteisen minäkäsityksen oppilaiden kokemuksista voidaan tulkita, että he eivät pidä opettajan antamaa kiitosta tai kannustusta itselleen niin tärkeänä. Heille riittää usein palautteeksi esimerkiksi pelkkä hyväksyvä palaute. Tärkeintä näille oppilaille on tietää, ovatko tehtävät oikein vai väärin.
- Ensimmäisen luokan** myönteisen minäkäsityksen oppilas kuvailee kokemustaan opettajan palautteesta itselleen helpon matematiikan yhteydessä seuraavasti: *"Se on sillä tavalla tärkeätä. Tietää, onko tapahtunut oikein vai väärin. Hyvä mieli tulee siitä, jos kaikki on oikein. Ja sen tietää itse, kun minä oon niin hyvä laskemaan."*
- Toisen luokan** oppilaan kokemus on samansuuntainen. Opettajan kiitos *"hienosti"* merkitsee hänelle sitä, että *on tehnyt oikein ja hyvin ja ettei tarvitse korjata*. Jos oppilaan myönteiseen minäkäsitykseen yhdistyy kuitenkin suuria haasteita oppimisessa, opettajan kiitos voi saada aikaan kokemuksen *"Oon tietysti vähän ylpee itsestäni"*.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Esimerkkejä arviointipalautteen kokemisesta (4)

- **Kuudesluokkalaiset** kokevat opettajan palautteen samalla tavoin kuin nuoremmat oppilaat. Koulumenestykseltään hyvien ja myönteisen itsetunnon omaavien oppilaiden kokemus on, että opettajan kannustava palaute ei ole heille tuntiilanteessa välttämätöntä, elleivät he ole epätavallisen huolestuneita tilanteestaan. *"En minä nyt silleen kannustuksia pahemmin tarvikkaan, mutta onhan niitä tullu"*, eräs oppilas kuvailee kannustuksen merkitystä itselleen.
- Toisin on tilanne silloin, jos oppilas on huolestunut omasta tilanteestaan. Silloin opettajan antamalla palautteella ja kannustuksella on merkitystä itseluottamuksen tukijana. *"No, on se oikeestaan niin kuin, että ruppee aattelemaan, että kyllä minä tämän ossaan, että jos on niin kuin hyvin epätoivoon vaipunu"*, kuvailee kuudesluokkalainen.
- Mielenkiintoinen ryhmä ovat oppilaat, joiden itsetunnon opettaja on tulkinnut olevan toisaalta myönteinen ja toisaalta tukea kaipaava. Nämä oppilaat eivät kokemuksi mukaan osanneet kertoa yhtä selkeästi, miltä opettajan antama palaute heistä tuntuu. Tärkeää tietoa heidän kohdallaan saatiin kuitenkin siitä, kokivatko oppilaat opettajan huomaavan heitä riittävästi.
- Keskeistä oppilaan palautteen kokemisessa on suhde opettajaan – kokemus opettajasta tärkeänä henkilönä (Korpinen 1993; 1996c, 18). Opettajina voimmekin lisätä oppilaantuntemustamme esimerkiksi edellä kuvatunlaisten haastattelukysymysten avulla ja kysymällä oppilailta suoraan heidän kokemuksiaan palautteesta ja siitä, kokevatko he opettajan huomaavan heitä.

Esimerkkejä arviointipalautteen kokemisesta

Oppilaiden kokemuksia kannustuksesta ja myönteisestä palautteesta tuntiilanteessa		
	Myönteisen minäkäsityksen oppilaat	Itsetunnonlleen tukea kaipaavat oppilaat
1. lk	"Se on sillä tavalla tärkeitä. Tietää, onko tapahtunut oikein vai väärin. Hyvä mieli tulee siitä, jos kaikki on oikein. Ja sen tietää ite, kun minä oon niin hyvä laskemaan."	"Jos ei sanois mitään, tuntuis aika surulliselta."
2. lk	"On tehnyt oikein ja hyvin, ettei tarvitse korjata." "Oon tietysti vähän ylpee itsestäni." (Myönteisen minäkäsityksen oppilaalla on oppimiseen liittyviä haasteita.)	"On merkitystä! On eroa!" "On kivaa, kun sanoo, että ihan hyvin on menny. Tulee hyvä mieli." "Haluaa jatkaa. Jos ei sanois, ei hirveesti haluais jatkaa."
6. lk	"En minä nyt silleen kannustuksia pahemmin tarvikkaan, mutta onhan niitä tullu." "No, on se oikeestaan niin kuin, että ruppee aattelemaan, että kyllä minä tämän ossaan, että jos on niin kuin hyvin epätoivoon vaipunu."	"No, se niin kuin enemmän antaa yrittää silleen." Jos opettaja ei kannustaisi: "No sitten on semmonen tyhjänpanttina olo, että en mä kumminkaan ossaa, kun se opettaja ei ees aattele, että ossaanko vai enkö." "Se kyllä tekkee sillain, että minä kyllä oon jottain, että minä ossaan." No, mun mielestä se on tärkeitä, kun mä oon semmonen, että kun mä aika paljon sanon semmosta, että mä en ossaa mittään. Mutta, kun kannustaa, niin musta tuntuu, että kyllä mä ossaan sen."

PALAUTTEEN HAVAINNOINTIRUNKO

Havainnoija _____ Päivämäärä _____

PALAUTELUOKAT	TYTÖ	POIKA	KOLLEKT.	VAPAITA HAVAINTOJA
1. Korkeamman tason palaute = ajattelua kehittävä palaute				
2. Korkeamman tason kysymys= vaativampi ajattelun tehtävä				
3. Opettaja antaa aikaa = aikaa mieltä				
4. Opettaja keskustelelee oppilaan kanssa				
5. Kannustava myönt. palaute = "hienoa" ym.				
6. Hyväksyvä palaute = "joo-o", "hyvä"				
7. Hylkäävä palaute = opettaja ei hyväksy				
8. Opettaja toistaa oppilaan vastauksen				
9. Pyytää oppilasta toistamaan vastauksen				
10. Moite				
11. Ei palautetta				
12. Opettaja kääntyy muiden puoleen				
NONVERBAALINEN PALAUTE	TYTÖ	POIKA	KOLLEKT.	VAPAITA HAVAINTOJA
13. Katsekontakti				
14. Nyökkäys				
15. Hymy				
16. Oppilaan koskettaminen				
17. Muut ilmeet ja eleet				
18. Pään pudistaminen				
19. Opettaja motivoi				

Oppitunti _____ Käytetty työtapa _____

Pohdi tätä!

- Miltä tällä hetkellä tuntuu oman palautteen antamisen tiedostaminen?
 - Tiedostanko omaa palautteenantoani?
 - Pyrinkö tietoisesti antamaan palautetta erilaisille oppilaille heidän tarpeidensa mukaan?
 - Pyrinkö omalla palautteen annollani yksilöllisyyteen/ edellä kuvattuihin periaatteisiin palautteen ja minäkäsityksen välisestä yhteydestä?

Itsearviointi osana oppimisprosessia

- Oppilaan itsearvioinnin osuus kasvaa, kun hänellä on mahdollisuus kuvailla tuotoksiansa pohjalta oppimistaan ja edistymistään
- Miten kykenen ohjaamaan oppilasta itsearviointiin?

Itsearvioinnin muotoja

- "Itsearviontikaavake"
- "Hymynaamat"
- Oppimispäiväkirja
- Portfolio
- Arviointikansio
- Keskustelu opettajan/parin/ryhmän kanssa

Eri ikäiset oppilaat itsearvioijina

- Lapsi rakentaa identiteettiään vertailemalla itseään muihin, testaamalla omaa pätevyyttään.
- Tutkimustulosten mukaan 6-9 -vuotias lapsi rakentaa minäkuvaansa kaikesta kuulemastaan ja näkemästään
- Lapsia tulisi ohjata pikemminkin vertailemaan suorituksiaan omiin aikaisempiin suorituksiinsa kuin kavereiden suorituksiin.
- Silti itsearviointia voi suorittaa itsekseen tai ryhmässä
- Koulussa tarjoutuu ryhmätyömenetelmien ja –arviointien avulla mahdollisuus opetella uudenlaista arviointikulttuuria (Ihme 2009, 67.)
- Ota huomioon myös työtavoissa!

Eri-ikäiset oppilaat itsearvioijina (2)

- Aho (1997) esittää 7-13-vuotiaiden minäkäsityksen muuttumisen ikävaiheittain seuraavasti:
- 1. *Koulutulokas* arvioi fyysiset ominaisuutensa melko tarkasti, mutta psyykkisten ominaisuuksien arviointi tuottaa selvästi vaikeuksia. Hän rakentaa minäkäsitystään kaikesta kuulemastaan ja näkemästään. Lapsen käsitys itsestään on hyvin myönteinen, mutta se heikkenee jo ensimmäisen kouluvuoden aikana.
- 2. *Toisena kouluvuotena* minä on hyvin tärkeä. Tästä syystä lapsi on hyvin kiinnostunut muista ihmisistä. Kahdeksanvuotias tarvitsee koko ajan toisten hyväksymistä. Vaikka kokonaisuutena ottaen kahdeksanvuotias asennoituu itseensä vielä melko myönteisesti, itsetunto heikkenee yhä edelleen.

- Noin 9-vuotias *kolmasluokkalainen* pystyy jo varsin tarkkoihin itsearviointeihin. Hän asettaa itselleen korkeita tavoitteita, kaipaa hyväksyntää ja on äärimmäisen herkkä kritiikille. Itsetunto pysyy melko vakaana, eikä näytä heikentyvän suuresti.
- *Keskimäärin 10-vuotiaana* lapsi analysoi jo tarkasti sekä omia että toisten tunteita ja käyttäytymistä. Ihanneminäkuva erottuu reaalinä kuvasta. Neljäsluokkalainen suhtautuu varsin realistisesti itseensä. Kiinteillä ystävyyssuhteilla on tärkeä merkitys itsetunnon tarkentamisessa. Vanhempien merkitys minäkäsityksen muodostumisessa vähenee. Neljäntenä kouluvuonna suomalaislasten minäkäsitys heikkenee rajusti

- *Viidentenä kouluvuonna* 11-vuotias lapsi on kognitiivisesti siirtymässä muodollisten operaatioiden vaiheeseen (vrt. Piaget). Hän alkaa etsiä omaa identiteettiään. 11-vuotias lapsi on usein emotionaalisesti rauhaton. Aallonpohja minäkuvan laskussa saavutetaan pojilla yleensä viidennen kouluvuoden keväällä, mutta tytöillä itsetunnon lasku jatkuu vielä jonkin aikaa.
- *Kuudesluokkalainen* eli 12-13-vuotias on tasapainoisempi kuin 11-vuotias. 12-vuotias havaitsee tarkasti puutteensa, tarkistaa minäkuvaansa tovereiden avulla ja ennakoi toimintansa seuraukset. Kuudennella luokalla suomalaislasten minäkäsitys on jo melko jäsentynyt ja selvästi vakiintumassa. Tyttöjen itsetunto heikkenee vielä kuudennella luokalla, mutta poikien itsetunto alkaa pysyä vakiona. Suomalaisista kuudesluokkalaisista yli 30 % kärsii vaikeista itsetunto-ongelmista ja vain kahdella prosentilla on erittäin myönteinen käsitys itsestään.

- Kun haluamme vaikuttaa minäkäsityksen muuttumiseen niin, että se kehittyisi mahdollisesti edellä mainittua suotuisampaan suuntaan, on huomio kiinnitettävä varhaislapsuuteen ja koulun kasvuolosuhteisiin.
 - Miten koulu voi tukea lapsen ahkeruutta?
 - Miten alemmuuden tunteen syntymistä voidaan koulussa ehkäistä
 - Miten oppilaat voivat auttaa toisiaan suotuisan minäkäsityksen rakentamisessa? (Ihme 2009, 69.)

Oppilaiden kokemuksia tovereiden palautteesta (1)

- 5–6 -luokkalaiselle palautteen antamista pitää opettaa vielä hyvin konkreettisesti. ”Oletko sanonut pahasti? Miten kerrot myönteisesti?”
- Noin puolet luokan oppilaista kokee toverin antaman palautteen yhtä tärkeänä kuin opettajan. Tutkimusten mukaan toveriarviointi voi olla arvokasta, koska sen kautta oppilaat ovat enemmän osa oppimisprosessia ja sisällä arviointiprosessissa.

Oppilaiden kokemuksia tovereiden palautteesta (2)

Toverin antama palaute on yhtä tärkeää kuin opettajan

- *"No, on sillä merkitystä kun siinä niin kuin koko ajan työskentelee sen parin kanssa, niin kyllä sillä on ihan yhtä lailla kuin opettajan sanomalla. Eikä opettaja välttämättä huomaa kaikkea, mitä pari."*
- *"Mun mielestä se on yhtä tärkeää kuin opettajan. Tietää, mihin pitää panostaa. Esimerkiks, jos ryhmässä pitää piirtää. Silloin kannustus on tärkeää."*
- *"Totta kai se on yhtä tärkeää, kuin mitä opettaja sanoo. Se on kannustamista, miten toista otetaan huomioon. Ja on tärkeää tietää, missä on parantamisen varaa ja missä on onnistunut."*
- *"Se, mitä kaveri sanoo, on suunnilleen yhtä tärkeä. Että pystyy niin kuin toisten kanssa juttelemaan ja tuntee silleen niin kuin, että se vähän niin kuin välittää."*

Oppilaiden kokemuksia tovereiden palautteesta (3)

Opettajan antama palaute on tärkeämpää kuin tovereiden palaute

- *"Tietysti sillä on enemmän merkitystä, kun me ollaan niin kuin enemmän niin kuin oppilaiden kanssa tekemisissä. Ei niin hirveesti olla opettajan kanssa tekemisissä."*

Arvioiva keskustelu itsearvioinnin muotona (jatkuu)

Arvioivaa keskustelua oppilaan kirjoitelman pohjalta

- *Sinä olit käyttänyt paljon omaa mielikuvitustasi tässä tarinassa! Tarina oli mielenkiintoinen, vaikka sillä olikin kyllä aika hurja loppu! Ja sitten sinä olit löytänyt hyvin tämän tarinan opetuksen. Mitä mieltä itse olet? Miten omasta mielestäsi pystyit kertomaan tarinan tapahtumajärjestyksen ja juonen?*
- *Minä muistin, kun olin aikaisemmin lukenut itse siitä satukirjasta.*
- *Joo. Sinä olitkin muistanut hyvin.*
- *No, miten osasit mielestäsi laittaa paikoilleen pisteet ja isot kirjaimet?*
- *En minä muistanut niitä ollenkaan.*
- *No katsotaanpa. Täällä on kyllä monessa kohtaa ihan oikeassa paikassa piste.*
- *Miten Karoliina pystyisit parhaiten harjoittelemaan isojen kirjainten käyttöä. Pystyykö tällä käsialalla? (Karoliina on kirjoittanut koko tarinansa tikkukirjaimilla.)*
- *Pystyy.*

Arvioiva keskustelu itsearvioinnin muotona (jatkuu)

- *Mutta onkos näissä tikkukirjaimissa sellaisia isoja isoja kirjaimia?*
- *Ei.*
- *Niin. Ei ole.*
- *Senkin takia pitäisi harjoitella käsialalla kirjoittamista, että oppisi myös niitä.*
- *Karoliina on hyvin myönteisellä ja iloisella mielellä keskustelussa mukana. Opettajana ehdotan seuraavaksi:*
- *Tuntuisiko sinusta nyt ihan mahdollomalta, että sinä seuraavan kerran kirjoittaisit käsialalla?*
- *Ei. En halua. Se on tyhmää.*
- *Miksi se on tyhmää?*
- *Viimeksikin kun kirjoitin, niin siitä ei tullut kuin tämmöistä. (Karoliina piirtää sormellaan koukeroita vihkoonsa.)*
- *Minä en muista, miten niitä tehdään.*
- *Eli pitäisi kerrata sitten sitä käsialakirjoittamista. Joo-o. Selvä.*
- *Karoliina on kuitenkin onnistunut kokonaisuutena tarinassaan. Hän on itsekänsä silminnähdänsä tyytyväinen tuotokseensa. Juttelemme vielä kirjoitelmasta hetken, kunnes on seuraavan oppilaan vuoro.*
- *Kiitos Karoliina. (Törmä 1998; 2011.)*

Kokemuksia itsearvioinnista

Yhteinen keskustelu tuntuu hyvältä

Kuudesluokkalaisten kokemukset arvioivasta keskustelusta ovat erilaisilla oppilaille hyvin samansuuntaisia riippumatta sukupuolesta, opettajan arvioon perustavasta koulumenestyksestä tai itsetunnosta.

Keskustelu tuntuu yleisesti *hyvältä* tai *mukavalta*. Vuorovaikutuksessa opettajan kanssa *on hyvä kerrata, mitä on oppinut ja silleen, mikä on vaikeeta*. Oppilaat kokevat, että *on mukavaa tai voi auttaa, että kuulee, mitä mieltä opettaja on*. Yleisesti oppilaat arvostavat rauhoitettua keskustelutilannetta.

Itsearviointi voi olla haasteellista

Yleensä oppilaat pitävät itsearviointia helppona. Jos vaikeuksia on, ne liittyvät siihen, kumpi numero olisi oikea. Jos numeroa ei tarvitse miettiä, oman edistymisen kuvailu onnistuu. Yksi tyttöoppilas kuvaa tilannetta seuraavasti: *"Keskustelu on kivaa, mutta itseä on vaikea arvioida. Silleen, että kun esimerkiksi matikassa jotkut asiat on helppoja ja jotkut vaikeita, niin miten se numero sitten tulee?"*

Tulkitsen tässä kohtaa, että myös oppilas kohtaa ongelman, kun eletään yhtä aikaa kahdessa arviointitraditiossa. Toisaalta on kyse laadullisesta ja toisaalta standardoidusta arvioinnista. Oppilaiden kokemusten mukaan vaikeus itsearvioinnissa voi olla myös se, että keskustelussa ei haluta *"kehua itseä liikaa"*. Tyttöoppilas, jolla on opettajan tulkinnan mukaan hyvä koulumenestys ja myönteinen minäkäsitys, kuvailee tilannetta seuraavasti: *"Itsearviointi on välillä vaikeaa, koska ei haluaisi kehua itseään liikaa, mutta haluaisi toisaalta sanoa totuudenmukaisesti."*

Opettaja voi oppilaantuntemuksensa pohjalta tukea tällä tavoin kokevia oppilaita. Vaikka tietynlainen nöyryys kuuluuikin hyvään itsetuntoon (Keltikangas-Järvinen 2000), on tärkeää, että oppilas voi arvioida omien tavoitteiden saavuttamista realistisesti ja olla tyytyväinen omaan oppimiseensa ja työskentelynsä.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kokemuksia itsearvioinnista (jatkuu)

Itsearvioinnissa voi kehittyä

Leenan luokassa vain yksi oppilas kokee itsearvioinnin vaikeaksi. *"No kun joutuu ite, eikä tiä sitten, miten on kaikki ne tehny",* hän kuvailee. Kaksi oppilasta kertoo kehittyneensä itsearvioinnissa harjoittelun kautta. Toinen oppilaista kokee kehittyneensä itsearvioinnissa niin, että *"osaa arvostaa itseensä paljon enemmän siinä"*. Tulkitsen, että kokemus on yhteydessä oppilaan itsetuntoon.

Itsearviointi tukee oppilaan minäkäsitystä

Tulkintaani tukevat seuraavat itsetunnon tukea tarvitsevien oppilaiden myönteiset kuvaukset itsearvioinnin merkityksestä: *"Itsearvioinnista on se hyöty, että alkaa itse osata arvioimaan ja arvostamaan omaa työtä."* *"Silloin tietää, missä on hyvä ja missä kannattaa parantaa."* *"Itsearvioinnista on periaatteessa ollut hyötyä. Niin kuin pikkusen enemmän siinä, että luottaa enemmän itseensä."* Nämä kokemukset itsearvioinnista ovat tulkintani mukaan yhteydessä oppilaiden itsetuntemukseen, itseluottamukseen ja itsearvostukseen.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kokemuksia itsearvioinnista (jatkuu)

Opettajan kannustava palaute on tärkeää

Itsearvioinnin lisänä opettajan kannustus on kuudesluokkaliselle edelleen tärkeää. Sekä itsetunnon tueksi kaipaavat että myönteisen minäkäsityksen oppilaat kuvailevat seuraavasti opettajan kannustuksen merkitystä arvioivassa keskustelussa: *"On sillä merkitystä. Sillain, että ite ruppee tekemään enemmän. On niin kuin vähän itsetuntoa silleen, että tietää itekin, että parantunut on."* *"Onhan sillä merkitystä! Kyllähän se auttaa siinä, että jos joku asia menee huonommin, niin sitä vois sitten niin kuin vielä parantaa."*

Vaikka opettaja ja oppilaan oma itsearviointi kannustaisivat opiskeluun, voi murrosiän pyörteissä elävästä oppilaasta kuitenkin tuntua joskus: *"No oon minä niin ku kotonakin yrittäny alkaa parantaa, mutta ei sitä sitten enää niin ku jaksu keskittyä."* Tässä kohtaa oppilaalle voi olla tärkeää sellainen opettajan emotionaalinen tuki ja hyväksyntä, joka ei liity suorituksiin.

Demokraattisuuden kokemus on tärkeää

Kokemus demokraattisesta keskustelusta toteutuu tulkintani mukaan seuraavissa oppilaiden kokemuksissa: *"Arviointikeskustelu on hyvä, että opettaja kuuntelee sitten minunkin mielipiteeni siitä, mitä ajattelee."* *"Mun mielestä se tuntui semmoselta niin kuin, että joku tosiaan välittääpi, että mitä mieltä ite on. Ja haluaakin tietää, että minkä numeron haluais. Eikä niin kuin suoraan vaan ite päättää, että joo tuolla tavalla nuin."* *"Kun keskustelu on käyty, ei ainakaan tarvitse jäädä miettimään, miksi sain tuon ja tuon numeron. On sitten tietoinen siitä."* *"Että jos opettaja ei ole jotakin asiaa huomannut, niin siitä voi sanoa sitten."*

Tulkitsen oppilaiden kokemusten perusteella, että oppilas voi kokea sisäistä voiman tunnetta, kun hän osallistuu omaa oppimistaan koskevaan keskusteluun. Tulkitsen voimaantumisen kokemuksen olevan yhteydessä oppilaan itsearvioitukseen – oppilaan kasvua tukevan arvioinnin syvimpään olemukseen.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Toiveita OH3:ssa liittyen sosiaaliseen palautteeseen

■ Miten sosiaalisesta toiminnasta/käyttäytymisestä annetaan palautetta yksilölle/ ryhmälle silloin, kun ei olla toimittu koulun tai luokan yhteisten sopimusten mukaan

- Hyvä kokemus siitä, miten tämä on onnistunut silloin, kun on esimerkiksi viitattu luokan yhteisiin sopimuksiin

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Tilannekuvauksia sosiaalisista tilanteista (1)

- Tunteiden säätelyssä haasteita: oppilas hermostuu. Turhautuminen saa aikaan voimakkaan reaktion: kirjat lentävät lattialle ja oppilas joko jumittuu/jatkaa muuta kuin yhdessä sovittua toimintaa.
- Miten sosiaalisesta toiminnasta/käyttäytymisestä annetaan palautetta yksilölle/ ryhmälle silloin, kun ei olla toimittu koulun tai luokan yhteisten sopimusten mukaan.

Ideoita arvioinnin itsearvioinnin toteuttamiseen

- Mikä auttoi edellisessä OH3-harjoittelussa arvioinnin suunnittelua ja toteuttamista?
- Käsityön jaksossa oli tavoitteena suunnitella ja toteuttaa kranssi:
Itsearvioinnissa oppilas arvioi suunnitelmaa ja sitä, miten hän toteutti suunnitelmaansa sekä lopputulosta. Arviointi hymynaamoin. Tämän lisäksi opettajan terveiset samoista asioista.
- Havaintojen teko oppilaista: Kun kirjoitan havaintoja oppilaista, en mene oppilaan persoonaan esim. "Olet vilkas". Keskityn oppilaan toimintaan ja havaintoihin pyrin kirjaamaan konkreettisia esimerkkejä toiminnasta, mihin arviointi/palaute kohdistuvat.

Ideoita arvioinnin itsearvioinnin/ toteuttamiseen

- Elina Jokiahon tutkimuksesta ”Esi- ja alkuopetusikäisten lasten minäkuvia. Päämääränä hyvä itsetunto: lapset arvioivat itseään, opettaja tukee arviointia”
- Liite 3: Joko osaan? (Jokiaho 2002, 131)
Hymynaama: ma, ti, ke, to, pe sekä open terveiset
- Rauhoitun paikalleni pyytämättä.
- Pyydän puheenvuoron viitaten.
- Kuuntelen toisten puheenvuorot.
- Menen välitunnille viivyttelemättä.
- Otan kaverin mukaan leikkeihin.
- En kiusaa kaveria.

Ideoita arvioinnin toteuttamiseen

- Elina Jokiahon tutkimuksesta ”Esi- ja alkuopetusikäisten lasten minäkuvia. Päämääränä hyvä itsetunto: lapset arvioivat itseään, opettaja tukee arviointia”
- Liite 5: Hyvän mielen hattu (Jokiaho 2002, 133)
- Mikä leikissä oli mukavaa?
- Minä olen hyvä...
- Mikä leikissä oli tylsää?
- Haluaisin olla parempi

Ideoita arvioinnin toteuttamiseen

- Elina Jokiahon tutkimuksesta ”Esi- ja alkuopetusikäisten lasten minäkuvia. Päämääränä hyvä itsetunto: lapset arvioivat itseään, opettaja tukee arviointia”
- Liite 8: Kuvataiteen itsearviointi (Jokiaho 2002, 136)
 1. Valitse työ, mitä oli mukava tehdä
 - Mikä työn tekemisessä oli mukavaa
 2. Valitse työ, mitä oli tylsä tehdä
 - Mikä työn tekemisessä oli tylsää
 3. Mikä on mielestäsi paras/onnistunein työsi? Miksi?
 4. Mitä uusia asioita haluaisit oppia? Keksitkö itse jonkin asian, mikä tästä puuttuu?

Ideoita arvioinnin toteuttamiseen

- Ihme. Irene 2009. Arviointi työvälineenä. Lasten ja nuorten kasvun tukeminen. Opetus 2000. Jyväskylä: PS-KUSTANNUS.
- **Oppimistaidot, sosiaaliset taidot, tunnetaidot**

1= ei hallitse ollenkaan, 2= hallitsee jonkin verran, 3= hallitsee hyvin, 4= hallitsee erittäin hyvin, kirjoittaen lisätietoja
- Oppimistaidot
 - tarkkaavuus
 - tavoitellisuus
 - työn suunnittelutaidot
 - työskentelytaidot
 - arviointitaidot

Sosiaaliset taidot

- Ryhmään osallistuminen
- Neuvon ja avun pyytäminen
- Asettuminen toisen asemaan
- Vuorovaikutustaidot
- Sääntöjen noudattaminen

Tunnetaidot

- Itsetuntemus: tietoisuus omista tunteista, tietoisuus omista rajoista ja vahvoista puolista
- Itsehallinta: itsekuri, luotettavuus, joustavuus
- Motivoituminen koulutyöhön: vastuu koulutehtävistä, halu kehittyä